

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

1. การศึกษาค้นคว้ารวบรวม แนวคิด บทวิเคราะห์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางราชการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และข้อมูลจากระบบสารสนเทศออนไลน์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน ได้แก่ ประธานประชาคมตำบล และกำนันท้องที่ ในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กในเขตอำเภอแม่วาง จำนวน 1 แห่ง ขนาดกลางในเขตอำเภอแม่ออนจำนวน 1 แห่ง และขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 1 แห่ง
3. การใช้แบบสอบถาม เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขาธิการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กในเขตอำเภอแม่วาง จำนวน 3 แห่ง ขนาดกลางในเขตอำเภอสารภีจำนวน 2 แห่ง ในเขตอำเภอแม่ออนจำนวน 1 แห่ง และขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 3 แห่ง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการสุ่มเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลการดำเนินงานในช่วงกรอบระยะเวลาที่ศึกษาเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอจากผู้ดำรงตำแหน่งที่มีบทบาทตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการปฏิบัติตามกฎหมายของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ จากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอ

เมืองเชียงใหม่ จำนวน 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ในเขตอำเภอสารภีจำนวน 2 แห่ง และในเขตอำเภอแม่อำรม จำนวน 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอแม่อำรม จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย

(1) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้รับรางวัลชนะเลิศการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

(2) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่อำรม ได้รับรางวัลชนะเลิศการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และรางวัลการบริหารงานโปร่งใส จากสถาบันพระปกเกล้า

(3) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่อำรม ได้รับรางวัลชมเชยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) จากจังหวัดเชียงใหม่

ทั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มประชากรในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอแม่อำรม อำเภอสารภี อำเภอแม่อำรม และอำเภอเมืองเชียงใหม่ รวม 9 แห่ง จำนวน 182 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอแม่อำรม อำเภอสารภี อำเภอแม่อำรม และอำเภอเมืองเชียงใหม่ รวม 9 แห่ง จำนวน 18 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้นำในระดับตำบลที่มีความใกล้ชิดกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ กำนัน และประธานประชาคมตำบล ใน องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอแม่อำรม อำเภอแม่อำรม และอำเภอเมืองเชียงใหม่ ขนาดละ 1 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวม 6 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายนิติบัญญัติ และผู้บริหาร (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) และฝ่ายประจำ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายกำหนด รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวข้องกับ อำนาจ หน้าที่ และข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามภาระหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด โดยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้อง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 2 แบบ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด และผู้นำระดับตำบลที่มีความใกล้ชิดกับองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) กับผู้ดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน และประธานประชาคมตำบล ตำแหน่งละ 3 คน จาก อบต.ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมจำนวน 15 คน โดยสัมภาษณ์ในด้านการดำเนินงาน การปฏิบัติหน้าที่ การสนับสนุนส่งเสริม การวางแผน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย กำหนด และมีการบันทึกในแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดขึ้น

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรอิสระในปัจจัยส่วนบุคคลและความคิดเห็นโดยรวมผู้ดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (บางส่วน) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (บางส่วน) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (บางส่วน) พร้อมทั้งผู้ดำรงตำแหน่ง

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพส่วนตัว รายได้ สถานภาพสมรส ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมจำนวน 40 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามเลือกตอบ (Check List) และ คำถามที่เป็นมาตรวัดแบบ Likert scale โดยกำหนดการให้น้ำหนักคะแนนดังต่อไปนี้

ตัวเลือก	มีค่าเท่ากับ
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

และกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความรู้
13 คะแนน ขึ้นไป	มีความรู้ในระดับมาก
7 – 12 คะแนน	มีความรู้ในระดับปานกลาง
6 คะแนน ลงมา	มีความรู้ในระดับน้อย/ต่ำ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้คำถามที่เป็นมาตรวัด Likert scale ซึ่งแบ่งโครงสร้างออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยกำหนดการให้คะแนนแบบ Arbitrary Weighting Method ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	น้ำหนัก	
	คำถามเชิงปฏิฐาน	คำถามเชิงนิเสธ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end Questions)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาอบต. เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากการสัมภาษณ์ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างต่อการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นได้กำหนด 5 ระดับ โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด

จำนวนช่วงชั้น

$$= \frac{5-1}{5} = 0.8$$

และได้กำหนดการแปลความหมายดังนี้

ระดับความคิดเห็น	น้ำหนักคะแนน		ช่วงคะแนน เฉลี่ย
	คำถามเชิงปฏิฐาน	คำถามเชิงนิเสธ	
เห็นด้วยน้อยที่สุด	5	1	1.00 – 1.80
เห็นด้วยน้อย	4	2	1.81 – 2.61
เห็นด้วยปานกลาง	3	3	2.62 – 3.42
เห็นด้วยมาก	2	4	3.43 – 4.23
เห็นด้วยมากที่สุด	1	5	4.24 - 5.00

3. ค่าสถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test)

ทดสอบโดยอ่านจากค่าเพียร์สัน ไคสแควร์ (Pearson Chi-square) ในการทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลกับปัญหาและอุปสรรค และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของ องค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 และระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ปัญหาด้านการจัดโครงสร้างองค์กรฝ่ายเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาด้านการขาดบุคลากรฝ่ายประจำของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล